

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah

Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in the United States.
Issued every day except Sundays and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2878

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CORTLANDT 2876

NO. 85. — ŠTEV. 85.

NEW YORK, MONDAY, APRIL 12, 1926. — PONDELJEK, 12. APRILA 1926.

VOLUME XXXIV. — LETNIK XXXIV.

ZASLIŠEVANJA GLEDE PROHIBICIJE

Delavski voditelji so se pred senatnim komitejem soglasno izrazili proti Volsteadovi prohibicijski postavi. — Povedali so, da zahteva petindevetdeset odstotkov delavcev pivo in vino. — Pričanje zveznega okrajnega pravdnika Bucknerja.

WASHINGTON, D. C., 9. aprila. — Zagovorniki razveljavljena ali omiljenja prohibicijske postave so se obrnili sedaj na Ameriško delavsko federacijo s prošnjo, naj da na razpolago govornike, ki bi pred posebnim senatnim komitejem ojačali izvajanja voditelja prohibicijskega urada, generala Andrews, ter nadaljna izvajanja newyorškega zveznega okrajnega pravdnika Bucknerja.

V ponedeljek se bo namreč pričelo zaslišanje suhačev. Predsednik senatnega komiteja, suhaški senator Means, je sicer zadržan vsled unetja slepiča, vendar pa se glasi, da ne bodo raditega zaslišanja prekinjena.

Povsem naravno je, da suhaški apostoli že sedaj spravljajo svoje bojne trupe v red za naval, ki se bo pričel v ponedeljek. Niso namreč le proti vsakemu omiljenju, temveč celo za izvanredno poostreitev suhaških postav. Najbolj jih je bodlo, ko je Buckner kot priča pod prisego izpovedal, da bi stalo izvedenje prohibicije v državi New York vsako leto \$75,000,000, če bi spravili vse slučaje pred porotna sodišča. Zagovorniki suše so seveda razjarjeni vsi takih izvajanj vladnega uradnika. Kongresnik Summer, republikanec iz Washingtona ter prav posebno navdušen suhač, je izjavil na nekem zborovanju Woman's Christian Temperance Union, "da se izpostavlja okrajni pravdnik Buckner nevarnosti, da se ga odstavi, ko govori proti prohibicijskemu amendentu, čeprav ve vsak šolski poba, da so te trditve neresnične."

WASHINGTON, D. C., 10. aprila. — Pri večerajšnjem zaslišanju pred senatnim komitejem glede prohibicijskega vprašanja, so bili zastopniki Ameriške delavske federacije glavni govorniki proti prohibiciji, odnosno za amendiranje postave, da se dovoli vsaj lahka vina in pivo. Bili pa so tudi odločno proti salonom.

Zelo zanimive so bile navedbe Andrewa Furusetha, predsednika mornariške unije, ki je rekel, da je bil sam dolga leta za prohibicijo, da pa je odločno proti nji, odkar je spoznal zle posledice te postave.

M. Roberts, ki je osebno zastopal Williama Greena, predsednika Ameriške delavske federacije, je rekel, da je pet in devetdeset odstotkov delavcev za modificiranje suhaše postave. — V New Jersey, — je rekel Henry Hilfers, je bila Volsteadova postava vzrok velikanskega povečanja zločinov.

Vsi delavski voditelji so izjavili, da hočejo imeti dobro pivo, ker je "homebrew" direktno škodljiv zdravju.

Delavcev v jeklarnah, plavžih in topilnicah ne more nikdo prepričati, da je dobro gasiti žejo s polodstotno brozgo, imenovano "near beer". Zdravje štirih milijonov delavcev je v nevarnosti, dokler ne bodo dobili zdravega piva in lahkih vin.

James O'Connell, predsednik zveze kovinar-skih delavcev, je povedal komiteju, da so popolnoma napačne govorice, da se bodo zavzeli delavci za zopetno uvedbo "salonov". Sploh pa je nemogoče izvesti to postavu, in naj dovoli za izvedenje še toliko nadaljnih milijonov.

William McSorley, predsednik stavbinskih organizacij, je rekel, da je treba amendirati Volsteadovo postavu v imenu pravičnosti. Bogati imajo lahko dobra piva, vina in žganja. Kvart žganja stane osem do deset dolarjev.

Senator Walsh je vprašal Roberta, koliko državnih delavskih federacij je za amendiranje Volsteadove postave. Roberts je odgovoril, da vse.

Neki nadaljni senator je vprašal Furusetha, če je abstinent. Odgovoril je, da je bil že šestdeset

Amundsenova ekspedicija na Severni tečaj.

Vodljivi zrakoplov s katerim namerava kapitan Amundsen poleteti na Severni tečaj, se nahaja na poti v Anglijo.

PARIZ, Francija, 11. aprila. — V posebni brzokliki na pariški "Herald" iz Rocheforta se je glasil, da je dospel vodljivi zrakoplov "Norge", s katerim nameravata Amundsen in Ellsworth poleteti na Severni tečaj, nad Rochefort malo po dvanajsti uri danes jutraj. Zračna ladja upa dospeti v Pulham, Anglija, ob sedmih jutraj, razven če bi nad Angleškim kanalom ne zadela na nepričakovane vetrove ter goste meglo.

Brzokljavka dostavlja, da je bilo petnajst ur trajajoče potovanje iz Rima preko Korzike, Rou-lana in Rocheforta zelo uspešno.

RIM, Italija, 10. aprila. — Vodljivi zrakoplov "Norge" je zapustil Rim danes jutraj ob poldesetih.

Prečno je odplul proti Franciji, je krožil nekaj časa nad Rimom. Vodljivi zrakoplov "Norge", preje italijanski N-1, je bil zgrajen v državni tvornici za zračne ladje v Rimu, pod vodstvom poveljnika Nobila. Dolg je 248 čevljev, visok 85 čevljev ter vsebuje 672,000 kubičnih čevljev plina. Maksimalna brzina znaša dva in šestdeset milj na uro.

Kapitan Amundsen in Lincoln Ellsworth, se bosta vkrcala na vodljivi zrakoplov šele tedaj, ko bo dospel na Špieberge. Polet preko Severnega tečaja se bo najbrž pričel prihodnji mesec.

OSLO, Norveška, 11. aprila. — Kapitan Amundsen in Lincoln Ellsworth sta dobila večeraj od predsednika Coolidge veliko ameriško zastavo, ob enem z njegovimi najboljšimi željami za uspeh nji polarnega zračne ekspedicije.

Na Balkanu že zopet vre.

V Solunu so se uprle grške čete, a vlada je vstajo hitro zatrla. — Poročila iz Grške so podvržena strogi cenzuri.

ATENE, Grško, 10. aprila. — Upor mornariških častnikov v Solunu, ki se je malokdane razvil v pravo revolucijo, je vlada zatrla. Vlade čete so obkolile vstajke čete v bližini Alatin, predmestju Soluna. Nakar je vlada Pangalos poslala vstajem ultimatum, naj se udajo do popoldne. Vstaji so tudi storili.

Pangalos je objavil, da bo takoj stavil pred vojno sodišče polkovnika Karakoupas, Kabirdžisa in Džavelasa, kot povzročitelje upora v Solunu.

Pangalos je bil izvoljen v nedeljo v številnih okrajih, potem ko so opozicijske stranke sklenile, da se bodo vzdržale glasovanja. V mnogih distriktih pa se bodo vršile volitve šele 11. aprila. Pangalos je objavil po "volitvah", da bo odpravil vse diktatorske polnomoci in da bo stvoril svojo vlado po vzoru vlade Združenih držav. Njegovi nasprotniki pa prete z upor proti vladi, in položaj je postal izza prejšnje nedelje bolj napet.

let star, predno je pričel na nasvet zdravnikov piti vsak dan čašo klareta in zvečer požirek žganja.

Nov načelnik Lige narodov.

Pri zadnjem zborovanju je bil izvoljen predsednikom Lige narodov dr. Alfonso da Costa, bivši ministrski predsednik portugalske republike.

Mussolini na poti v Tripolitanijo.

Tripolis baje željno pričakuje Mussolinija, ki bo dospel danes tjakaj. "Vojvoda" bo pozdravila vsa kolonija, ko se bo zasedrlo laško brodovje v starodavnem afriškem pristanišču.

TRIPOLIS, Afrika, 11. aprila. — Skoro 128 let po prihodu Napoleona I. v severno Afriko, ki je hotel izpremeniti Sredozemsko morje v francosko jezero, se bo izkrcal danes Benito Mussolini z družino "Conte di Cavour" na obali črnega kontinenta. Tudi Mussolini sanja sanje, ki se tiče Sredozemskega morja.

Napoleon je prišel v Aleksandrijo s svojim bojnim brodom, in Mussolini bo prišel semkaj s svojimi. Tukaj pa se neha primera, kajti mali korporal je prišel zavojevati tujo zemljo s svojo orožja, dočim prihaja ustanovitelj fašizma v kolonijo svojega naroda, da pospeši njen razvoj z resnim delom.

Moderno napredno mesto, katero bo uzel Mussolini, mudi presenetljiv kontrast proti propadlemu mestu, katero so našli Italijani ob priliki aneksije.

Sedeč po pripravah, bo sprejel Mussolini na način kot nima primere v celi zgodovini mesta.

Tekom večerajšnjega dne so se gnetli po glavni ulici meste domaćini ter ogledovali izložbena okna, kjer so bili razstavljeni darovi, katere nameravajo pokloniti Mussoliniju. Med temi je tudi zlat seimitor, ki spominja na arabski pregovor, katerega ljubi Mussolini: Mir počiva le pod senco meča.

Ker so podvržena vsa poročila iz Grške najstrožji cenzuri, ni dobil New York običajnih tržnih in borznih poročil iz grškega glavnega mesta. Bankirji so izjavili, da niso dobili tekom večerajšnjega dne nikakih poročil iz Aten, dočim dobe ponavadi vsak dan več trgovskih in borznih poročil. Prva vest o vstaji čet v Solunu je dospela preko Dunaja.

Kanada naj nudi vzgled Združenim državam.

Suhaška zakonodaja je povzročila revolucijo ter napotila Canado, da se je vrnila k pijači, — so izjavile priče. — Turusti iz Amerike kupujejo v Canadi največ žganih pijač.

WASHINGTON, D. C., 11. apr. — Prohibicija je začela v zapadni Canadi val zločinov, ki je takoj podlegel, kakorhitro so bile suhaške postave odpravljene, na temen-lju provinci-jalnega referenda. Tako so izpovedale canadiske domi-nijske priče pred posebnim senat-nim komitejem.

Vsled vladnega licenčnega sistema, ki je bil uveljavljen v šte-vilnih canadskih provincah po poskusih, da se izvede absolutno prohibicija, sta se zmanjšala pija-nost in zločin. Izginilo je tudi ne-postavno izdelovanje pijač, ustavl-jeno je bilo nepostavno prodajanje pijače in splošno nepostavnost se je zmanjšala na minimum.

Komitej je izvedel, da je doži-vela Canada isto kot doživljajo sedaj Združene države.

Izprememba je bila uveljavlje-na na temelju splošnega ljudske-ga glasovanja, v katerem so prej-snjo večino za prohibicijo izpre-menili tako, da sta bila dva gla-sova za izpremembo proti enemu glasu za nadaljni obstoj prohibi-cijske postave. Priče so izjavile, da nameravajo tri canadiske pro-vince odpraviti svoje prohibicij-ske postave ter sprejeti sistem vladnega nadzorstva razpečevanja pijač kot je uveljavljen v ostalih provincah.

Priči iz Canade sta bila Francis Russel iz Winnipeg in Sir Wil-liam Staver iz Quebeca. Slednji je bil prvi komisar, imenovan v provinci Quebec, da izvede licen-čno postavu, ki je bila sprejeta leta 1921. Povedal je, kako uspeš-no deluje sedaj. Mr. Russel je bil predsednik Zmernoostne lige, ki je vodila boj za referendum, s kate-ri se je odpravilo prohibicijo ter ustanovilo sedanje obliko vladne kontrole.

Nadalje priče so bile kongres-nik Mead iz Buffala; Matej Woll, podpredsednik Ameriške delavske federacije in John Sullivan, pred-sednik newyorške državne delav-ske federacije.

V ponedeljek bodo nastopili pred senatnim komitejem suhači, a za njimi mokerška stran, ki bo obno-vila predložitev argumentov za modifikacijo prohibicijske posta-ve. To so uredili raditega, ker je navzočih v glavnem mestu dosti prič, katere so polklicali nasprot-niki modifikacije in ki bi rađe od-potovale.

Mirovna pogajanja z Rifci.

PARIZ, Francija, 10. aprila. — Kraj Uzla, ki se nahaja v bližini meje med Marokom in Alžirjem, je bil določen za pozorišče mirovnih pogajanj med francosko-španski-mi delegati in zastopniki rif-skih plemen. Kabinet je imeno-val generala Simona ter pomož-nega ravnatelja za afriške zade-ve v zunanjem uradu, Ponsota, zastopnikom Francije. Špansko-francoska predkonferenca se bo vršila v Parizu, kakorhitro bodo imenovani španski delegatje.

Neodvisna rifska plemena bodo zastopana na konferenci z istimi pravicami kot Abdel Krim. Po-gajanja z rifskimi delegati se bo-do najbrž pričela sredi prihodnje-ga tedna.

A MENDIRANJE PRISELJENIŠKE POSTAVE

Senatni priseljeniški komitej je zavrnil šestnajst predlog, kojih namen je bil razširiti kvotno postavu. — Edina sprejeta točka se tiče inozemcev, veteranov iz svetovne vojne, ki so služili v ameriški armadi.

WASHINGTON, D. C., 11. aprila. — Senatni priseljeniški komitej je včeraj zavrnil 16 pred-log, kojih namen je bil posplošiti kvotno postavu. Zavrnil je tudi Wadsworth-Perlman predlogo, z izjemo onega dela, ki se tiče izvenkvotnega pripu-sta inozemcev, ki so se borili v ameriški armadi, katerim pa so zabranili zopetni vstop, potem ko so odšli po vojni iz dežele. Pripuste naj tudi žene in mladoletne otroke teh mož.

Predloga določa, da se te veterane avtomatično naturalizira, če naprosijo za državljanstvo dve leti po njih častnem odpustu iz armade. Nekako pet-tisoč takih veteranov se mudi v inozemstvu. Po-lovica teh se bo vrnila v Združene države. Pri-pust je veljaven za en leto.

Komitej je tudi odobril odredbo, naj se pripusti v Ameriki rojene ženske, ki so poročene s tujci. Take ženske pa lahko ohranijo državljanstvo le po-tom Cable postave.

Komitej je natančno proučil Wadsworth-Perl-man predlogo, a glavne točke te predloge so bile zavrnjene. Predloga je določala, naj se pripusti žene in nedoletne otroke priseljencev, ki so bili "pionirji" ter so prišli semkaj pred sprejemom kvotne postave.

Henry Curran, prejšnji priseljeniški komisar v New Yorku ceni, da bi pripustila Wadsworth — Perlman predloga vsako leto le 40,000 dodatnih inozemcev. Državni department pa je cenil šte-vilo na 600,000.

Senator Copeland je vložil trinajst predlog, ka-tere je komitej zavrnil. Ena teh bi pripustila do-mače služkinje, pod pogojem, da ostanejo v službi tri leta po njih pripustu.

CIN BLAZNEGA DUHOVNIKA

WILKES-BARRE, Pa., 10. apr. — Oblasti so po dovršeni preiska-vi ugotovile, da je Rev. A. G. Ni-kelein, župnik tukajšnje rusko-pravoslavne cerkve, ustrelil svo-jo ženo in svojega štirinajstletne-ga sina ter končal nato s strelom svoje lastno življenje. Tri od kro-gelj prelučkanjja trupa je našla večeraj zjutraj požarna bramba v stanovanju župnika, kamor je pri-hitela vsled oddanega alarma. Ni-bilo mogoče ugotoviti vzroka po-žara, a oblasti so prepričane, da je zažgal duhovnik hišo, da vpe-peli trupa. Žena in sin, slednji učenec viš-je šole, sta ležala v postelji, iz če-sar se sklepa, da sta bila ustrel-jena v spanju. Rev. Nikelin je zapustil večerajšnje večerno služ-bo božjo najboljše razpoloženja. Sosedje pravijo, da je bilo dru-žinsko življenje moža naravnost idealno. Še večeraj je šel kupovat s svojo ženo v različne prodajal-ne in oba sta nameravala obiskati stariše žene v Jersey City.

Rev. Nikelin se je vrnil šele pred kratkim iz sanatorija, v ka-terem je izvršil grozno dejanje v trenutnem napadu blaznosti. Za-pustil mi nikakih pisem ali opazk. Pred dvema letoma je prišel sem-kaj iz Connecticuta in šele pred kratkim je dovršil zgradbo svoje cerkve in župnišča.

DENARNA IZPLACILA V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU

Danes so naše cene sledele:

JUGOSLAVIJA:

1000 Din. — \$18.70	2000 Din. — \$37.20	5000 Din. — \$92.50
---------------------	---------------------	---------------------

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot en tisoč dinarjev računamo posebej 15 centov za poštnino in druge stroške.

Razpoložljiva na zbiranje pošte in izplačanje "Poštne čekovne urad".

ITALIJA IN ZASEDENO OZEMLJE:

200 lir \$ 9.10	500 lir \$21.75
300 lir \$13.35	1000 lir \$42.50

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot 500 lir, računamo po 15 centov za poštnino in druge stroške.

Razpoložljiva na zbiranje pošte in izplačanje Ljubljanske kreditne banke v Trstu.

Za polijanje, ki presegajo PETTISOČ DINARJEV ali pa DVATISOČ LIR dovoljujemo po možnosti še poseben popust.

Vrednost Dinarjev in Lirar sedaj ni stalna, menja se vspešno in nepri-čakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej; računamo po ceni tistega dne, ko nam pride poštni denar v roke.

POŠILJATVE PO BEZOJAVNEM PISMU IZVRŠUJEMO V NAJKRAJŠEM ČASU TER RAČUNAMO ZA STROŠKE \$1.—

Denar nam je poslati najbolje po Domestica Postal Money Order ali po New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK

22 Cortlandt Street New York, N. Y.

Telefoni: Cortlandt 6077

GLAS NARODA

(SLOVENE DAILY)

Owned and Published by
SLOVENIAN PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Sakser, president. Louis Benedik, treasurer.

Place of business of the corporation and addresses of above officers:
82 Cortlandt St., Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
"Voice of the People"

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leto velja list za Ameriko	Za New York za celo leto	\$7.00
in Kanado	Za pol leta	\$3.50
Za pol leta	Za inozemstvo za celo leto	\$7.00
Za četrt leta	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00.

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izveniš nedelj in praznikov.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovoli pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnja bivališča naznani, da hitreje najdemo naslovnik.

"GLAS NARODA", 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2876.

NAROČNIKOM IN PRIJATELJEM

Upravnistvo je pred kratkim poslalo opomine vsem tistim, ki dolgujejo naročnino za Glas Naroda.

Dolžnikov je primeroma malo, sorazmerno z ogromnim številom naših prijateljev po Zdrženih državah in Kanadi, kateri vestno vrše svojo dolžnost, to je, da naročnino istega dne ali pa še prej povišajo, ko jim poteče.

Opomini so imeli zaželjen uspeh.

Skoro vsi so obnovili naročnino in plačali zaostali dolg. Nekaterim pa ni bilo mogoče. Obvestili so nas ter povedali vzroke: bolezen, slabe delavske razmere, hipno pomanjkanje denarja, itd.

Tem zaupamo in jim bomo pošiljali list toliko časa, da jim bo mogoče zadostiti obveznosti, ki jih ima naročnik lista napram izdajatelju.

Od nekaterih — poudarjamo, da je teh bore malo — pa še do danes ni nobenega glasu.

Opomine so sprejeli, sicer bi jih nam pošta vrnila — in vsled tega jih bomo ponovno in zadnjič opozorili, naj sporoče vzroke svojega dosedanjega molka.

Koncem tega meseca bomo prenehali pošiljati list vsakomur, ki ne poravnata dolga ali nam ne sporoči, da ga bo poravnal v doglednem času.

To je naš zadnji opomin.

Glas Naroda namreč ne spada v vrsto onih slovenskih "publikacij", katere razpošiljajo leta in leta brezplačno, ker črpajo denar za pokritje stroškov iz vseh mogočih drugih virov kot iz naročnine in oglasov.

Glas Naroda nima za seboj blagajne nobene politične, verske ali podpornice organizacije, da bi pokrival svoje stroške z več ali manj prisilnimi prispevki že itak dovolj aseriranega članstva.

Naš list ni v službi nobene klike, katere hoče po silni vcepiti svoje mnenje in nazore svojim naročnikom.

Naš list ne služi nobeni skupini delničarjev, ki bi ga imeli za sredstvo svojih privatnih trgovskih namenov.

Glas Naroda služi same svojim naročnikom in svojim prijateljem.

Naš list je edini slovenski list v Ameriki, ki se vzdržuje edino z naročnino in prispevki za oglašje.

Vsi drugi slovenski listi v Ameriki morajo vsled tega služiti vsem drugačnim svrham kot pa volji svojih naročnikov.

Da se je vzdržal na višku glede velikosti in glede števila svojih naročnikov, je vzrok ta, ker ubira pravo smer in ker so čitatelji z njim zadovoljni.

Glas Naroda se ni nikdar spuščal v ekstreme. Ekstremisti imajo svoja glasila, pa niso niti s svojimi glasili, niti sami seboj zadovoljni.

Glas Naroda se je vedno zavzemal za splošen dobrobit ameriških Slovencev.

Podpiral je vsako idejo, ki bi jim mogla koristiti, ter neizprosno izpodbijal vsak poskus, ki bi jim lahko škodil.

S tem si je pridobil ogromno število prijateljev in jih pridobiva dan za dnem.

Na tej zvestosti temelji njegov obstanek, njegov napredek — v tej zvestosti je njegova bodočnost.

Razmere v Noctovi barki

PHILADELPHIA, Pa., 9. apr. Ko se je pripravljala čoln Noa na svojo ekspedicijo, je vzel na krov tudi primerno zalogo vina. To so navedli pred ameriško orientalsko družbo razni učenci, na temelju preizkušene neke plošče, katere so razkrili v Ninivah. Plošča ki poroča glede svetovnega potopa, je našel leta 1872 neki George Smith, član Angleškega muzeja.

Vlada čiti ameriške lastnike v Nemčiji.

WASHINGTON, D. C., 10. apr. Državni tajnik Kellogg je izjavil večer pred komitejem za zunanje zadeve, da je ameriškim lastnikom posestev v Nemčiji zagotovljeno varstvo pred delovanjem varstvene zveze. Ta zveza je bila haje organizirana v namenu, da se sodnijskim potom odvzame ameriškim državljanom posestva, ka-

tera so nakupili v Nemčiji tekom inflacijske dobe, ko ni imela nemška marka nikake vrednosti.

Mussolini ne bo spačen.

RIM, Italija, 9. aprila. — Slavna italijanska zdravniška, Alessandri in Bastianelli sta mnenja, da ne bo obraz Mussolinija spačen vsled strela, ki je šel skozi njegov nos. Po njih mnenju bo ostala brazgotina, ki pa bo sčasoma skoro popolnoma izginila.

SMRDLJIVA BOMBA V GLEDALIŠČU

Med predstave neke burke v francoskem dramskem gledališču je vrgel neki gospod iz parterne lože med publiko smrdljivo bombo, ki je eksplodirala z močno detonacijo in povzročila pravo paniko, da so morali predstavo prekiniti. V zvezi s tem je pobegnil tudi napadalec, ki ga še niso mogli izslediti.

ZANIMIVI IN KORISTNI PODATKI

(Foreign Language Information Service. — Jugoslav Bureau.)

ZMANJŠANJE PRISTOJBINE ZA VISE

Združene države in Jugoslavija sta vzajemno znižali vizo na \$2.

Ameriški konzulati so za vizo na inozemskih potnih listih, potrebno za prihod v Združene države, do pred kratkim zahtevali v vseh slučajih pristojbino deset dolarjev. Vsled tega so tudi druge inozemske države zahtevale \$10 od ameriških državljanov za vizo, potrebno za prihod v dotično državo. To je povzročalo velike stroške potujočim Američanom, zlasti ako so si morali nabaviti vize raznih držav.

Lani je kongres opolnomočil predsednika, da zniža, oziroma popolnoma odpravi pristojbino za vizo državljanov onih držav, ki so voljne storiti isto napram ameriškim državljanom. Vsled tega se je ameriška vlada dogovorila z različnimi inozemskimi državami an pristojbina za vizo je bila vzajemno znižana ali pa celo odpravljena. Med državami, s katerimi je bil dosežen sporazum, spada tudi Jugoslavija.

V poštah pa prihajajo le vize za one potnike, ki niso priseljenci v smislu zakona. Inozemci morajo za priseljeniško vizo še vedno plačati \$10.

Izmed ameriških republik, ki so popolnoma odpravile pristojbino za vizo ali pa potrebo vize sploh, spadajo Mehika in druge

republike v centralni Ameriki. — Od evropskih držav so popolnoma odpravile vize sledeče: Danska, Estonija, Finska, Nemčija, Švedska in Švica. Ameriški državljani torej, ki potujejo v te dežele, ne plačajo nič za vize v svojem potnem listu. Estonija in Švica pa sploh niti ne zahtevata nikake vize. Na isti način ne plačujejo potniki (razen priseljencev) iz teh dežel ničesar za ameriško vizo, ki pa je potrebna v vsakem slučaju.

Evropske dežele, ki so znižale pristojbino za vizo, so: Bolgarska, Španjka, Avstrija in Jugoslavija. Večinoma je bila pristojbina znižana od \$10 na \$2.

Sporazum z Jugoslavijo je stopenj v veljavo dne 1. februarja. — Ameriški državljani, potujoči v Jugoslavijo, plačajo posled le \$2 za jugoslovansko vizo. Prošnja za vizo je brezplačna. Za vizo, potrebno le za vožnjo čez Jugoslavijo, takozvano transit vizum, plačajo 50 centov oziroma \$1 za pot tja in nazaj čez Jugoslavijo.

Ameriški državljani torej, ki hočejo iti na obisk v Jugoslavijo, plačajo posled le \$2 za jugoslovansko vizo, ki jo dobe na jugoslovanskem konzulatu.

Glede ostalih inozemskih dežel je ostalo pri starem. Tako treba naprimer za francosko ali italijansko vizo še vedno plačati \$10.

NEVARNOST NEPREKUHANJE SVINJINE

Surova ali nezadostno skuhan svinjina utegne povzročiti nevarno in dostikrat smrtno bolezen, ikro ali trichinosis. To je svari strokovnjakov poljedelskega departmanta in velja zlasti za one, ki imajo navado jesti surove ali nezadostno kuhane svinjske produkte, vstevši klobase, ki vsebujejo surovo ali prekajeno svinjino in ki se lahko jedo nekuhan.

Poročila, ki jih je prejel poljedelski departament v zadnjem času iz raznih virov, naznanjajo precejšnje število obolevst in smrti vsled ikre. Ker so mnogi simptomi (te bolezn) slšeni onim legarja, se napad trichinoze dostikrat pomotoma smatra za napad legarja. Trihinoza je bolezen in nevarna bolezen in mnogokrat zbolijo na nji vsi člani družine, ki so jedli surovo, slabo prekajeno

ali nezadostno kuhano svinjsko meso. Bolezen povzroča jako drobne klice, takozvane trihine, to da temperatura 140 F. ali še višja uniči vse trihine in svinjina postane neškodljiva.

Sledeča so nekatera enostavna pravila, ki jih priporoča federalni strokovnjak: Dobro skuhan svinjino. Kuhaj, dokler ni meso povsem zgubilo svoje rdeče barve ali vsaj, dokler se ni mesni sok več ali manj strdil. Svinjski produkti, pripravljeni tako, da se lahko jedo nekuhani, so brez nevarnosti, ako so bili podvrženi federalnemu mesogledstvu, kajti federalni nadzorniki zahtevajo, da mora biti vse svinjsko meso, uporabljeno za te produkte, podvrženo taki temperaturi, ki zadostuje za pogin vseh živih trihin.

DVAJSET MILIJONOV AVTOMOBILOV

Čez dvajset milijonov motornih vozov je bilo 1. 1925 v prometu po cestah Združenih Držav. Število registriranih avtomobilov se je povečalo za 2,360,000 oziroma za 13.4% čez prejšnje leto.

Največji porast je število avtomobilov pokazuje Florida, kjer se je število registriranih avtomobilov skoraj podvojilo (46.8%) v enem letu. Tudi države Utah, Mississippi, Alabama, Arkansas, North Dakota in Texas, izkazujejo porastek čez 20 odst. Število tovornih avtomobilov (trucks) se je v vsej deželi povečalo za 14.5%. Največ registriranih avtomobilov je v državi New York, namreč okoli 1,625,000. Za njo sledijo za poredno California, Ohio, Pennsylvania in Illinois.

Sedaj prihaja v Združenih državah pa en avtomobil na vsakih 5.8 prebivalcev, t. j. po 10 avtomobilov na vsakih 58 oseb. California ima razmeroma največ po 2.9 prebivalca za vsak avtomobil. Isto razmerje je: 3.6 za državo Iowa, 3.7 za Nevado, 4 za Kansas in Oregon. Razmeroma najmanj avtomobilov je v državi Alabama, kjer pri haja po en avtomobil na vsakih 12 prebivalcev.

Nашa vložna knjižica je vaš kapital.

Nabavite si jo.

Vloge na

SPECIAL INTEREST ACCOUNT

obrestujemo po 4% pričenši s prvim vsakega meseca.

FRANK SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt St., : : New York, N. Y.

Rojaki, naročajte se na "Glas Naroda", največji slovenski dnevnik v Združenih državah.

Jugoslavia irredenta.

Dudan predava o neodrešeni Dalmaciji.

Znani poslanec Dalmatincev Dudan se nahaja v posebni misiji v Ameriki. V Rio de Janeiro je predaval pred številno italijansko kolonijo o Dalmaciji, ki je še neodrešena in katero bo treba pripojevati Italiji.

Iz Avč

poročajo: "Izobraževalno društvo" je razpuščeno na temelju prefektovne odredbe iz Vidma. Razpust se utemljuje tako, da je društvo zbiralistično slovenskih irredentistov in se v njem razvijajo protitalijanska kampanja po predsedniku A. Kovačiču. Društvo je usmerjeno za gojitev sovraštva proti Italijanom in državi z vidno nevarnostjo za javno varnost. Razpustitveni dekret je bil izročen predsedniku društva "Dom", kjer je izobraževalno društvo lani izpremenilo svoj naslov. Razpust je izvršen na podlagi podlih ovad in stari pijance Erjavca, ki je vpisan pri fašistih, je obdolžil Kovačiča, da ga je pretepel. Pri preskavi se kaže, da Kovačiča sploh ni bilo zraven in da je Erjavce padel in se pobil.

Silno razkačen

je bil dudar Daldan v Cerkljem. Ko so prišli tja neki gospodje fašisti iz Gorice, pa se v gostilni niti zmenili niso za njega, ki je tajnik fašista na Cerkljanskem. Odšel je in se čez čas vračal kar s štirimi orožniki. Srečali so Gorčane na cesti. Ti so se morali legetimirati. Ogorčenje, protestiranje. Sredi hrupa je zakričal Daldan z nasmehom: "Eviva Jugoslavia", Gorčani so odgovorili "Eviva Italia". Prekanje, vik in krič. Idrijska podprefektura je nekaj preiskovala, ali Daldanu se ne zroli nič za njegovo šalo, samo bližnja meja se je nekoliko znojala ob njegovem vzkliku.

Otvoritev azila "Lege" v Bazovici.

Italjani hitijo z ustanavljanjem Leginih zavodov med Slovence. Pravijo, da je to moralno in patriotsko delo. V zadnjih dneh so bili odprti kar trije azili: v Tomaju, v Datovljah in sedaj v Bazovici. Azil je nameščen v lepi vili z vrtno, ki je izborna urejena za vse potrebe. Velika svečanost je bila v Bazovici in iz Trsta je došla italijanska gospoda. Vihrale so zastave, svirala je godba, sledili so slavnostni govori. Župnik je blagoslovil šolo-potujočevalnico. V azil je vstopilo takoj 36 slovenskih otrok.

Iz Soče v Kobarij preko Port-Arturja.

Dne 7. decembra lani je neki domačin v Soči odposlal nekemu trgovcu v Kobarodu pismo z naročilom blaga. V naslovu je napisal Kobarij in je pozabil dostaviti Caporetto. Vas Soča je oddaljena od Kazarida 30 km. Pismo je došlo v Kobarij dne 24. febr. t. l. potem, ko je romalo po svetu in prišlo celo v Mandžurijo. Pismo ima pošne pečate Harbin, Port-Artur, Šangaj, in še številne druge. Tako je, da na Kitajskem vedo, kjer je Kobarij, v Juljski Krajini pa italijanska pošta tega ne ve. Pri naslovih treba pisati torej tudi italijanska imena slovenskih krajev!

Likvidacija pokojninskega zavoda.

Pri zasebnih uradnikih je bila zavlada bojazen, kao in kaj bo z rezervami zavoda po likvidaciji. Sedaj razglašajo poslanec Banelli, da je dobil iz Rima obvestilo, da je gospodarsko ministrstvo že dalo navodila glede uprave rezerv bivšega pokojninskega zavoda.

Kriza med primorskimi fašisti.

Iz Trsta poročajo: Vodstvo fašistovske stranke v Juljski Krajini je prešlo v roke izrednih komisarjev, ki jih je imenoval glavni tajnik poslanec Farinacci. V Trstu je pred kratkim poslanec Ricci vrgel iz stranke načelnika tržaških, reških in dalmatinskih dobrovoljcev, odvetnika dr. Domperija, kar je imelo za posledico razpust teh dobrovoljskih društev.

Poslanec Ricci je odšel v Rim, na njegovo mesto pa je imenovan poslanec Moretti, dosedanji izredni komisar za furlanski fašizem. Moretti je vrgel iz stranke, kakor že znano, vsomogočnega bivšega videmskega prefekta, poslanca Pimentija. Kakor vse kaže, se je o srednje fašistovsko vodstvo odločilo za radikalno čiščenje v stranki. Za izrednega komisarja istrskega fašizma je postavljen znani Rečan, kapitan Host-Venturi.

V tovarnah v Podgori

bo zaposlenih okoli 8000 delavskih moči. Delavci iz Podgore, okoliških vasi in Gorice je sedaj nad 1000. Tovarnarji imajo velike narte. Zidale se bodo delavske hiše, delavsko zavetišče, trgovine za delavstvo, sportno igrišče se že porablja, napravi se kinematograf, variete, gostilne se otvorijo, ognje gasno društvo bo v tovarnah itd. Sedaj se osredotoča socialno gibanje v odgovor na zatiranje komunizma! Napram delavcem treba dobrohotnosti in razumevanja njihovih položaja pa bo lepo mir in zadovoljnost v Podgori!

Ustreljeni milnik Derin.

V Krvaveh v Istri je bil ustreljen milnik Derin. V gostilno je prišlo par milnikov, ki so tam navzoče goste najprej preiskali, potem pa začeli piti. Ko je šel čez čas, bilo je zvečer. Derin iz gostilniške sobe na prosto, je počel strel in Derin se je zgrudil in umrl. Kdo ga je zadel, ni dognano. Vršla se je dolga preiskava, več oseb je bilo aretiranih, pod obtožbo pa je prišel končno samo neki Domio, ki je bil usodnega večera v oni gostilni. Domio odločno taji, da bi on ustrelil Derina. Pred poroto v Kopru se je sedaj vršla dolga razprava proti Domiju.

Derin ni bil baš priljubljena oseba v svojem kraju, z rciinovim oljem je svoj čas operiral in se povsodi kazal mogočnega milnika. Domio pa tudi ni na najboljšem glasu. Razprava se je končala z obsodbo obtoženega Domija na 6 let in 11 mesecev ječe; odštejejo se štiri leta po indultu, ker se je ugotovila politična svrha. Fašisti so navahili na orožnike, ko so gnali Domija v zapor, ker se jim zli kazen premajhna.

Orožniki so jih s težavo odbili.

Razkol v romunski opoziciji.

Pogajanja med agrarno stranko in narodno stranko so se definitivno razbila. Čeprav sta obe stranki že dve leti složno nastopali, vendar ni moglo priti med obema do soglasja glede sestave vlade. Težkoče pa so bile tudi drugod. Dvor agrarni stranki ne zaupa in se boji, da bi postala v hipu, ko bi prevzela vlado, preradikalna. Enako se boje kmetijske stranke tudi liberalci, ki so napeli vse sile, da ne pride do soglasja med narodno in kmetijsko stranko. Vsled razbitih pogajanj med obema vodilnima opozicijskima strankama se govori, da bo novo vlado sestavil general Avaresen. Sigurno pa ni niti to. Pač pa je skoraj gotovo, da ima vlada Bratinnu odstopiti.

Slepec zopet izpregledal.

Beograjski kirurg dr. Drago Kostić je operiral te dni v Zemunu Milana Petkovića, ki je bil že deset let slep in so vsi zdravniki smatrali, da se mu vid nikdar ne povrne. Operacija se je popolnoma posrečila in se bo mladeniču zopet vrnil vid.

SLOVENSKO - AMERIKANSKI KOLEDAR za leto 1926

Cena 50c s poštnino vred.

z naročilom pošljite znamke ali money order na:

"Glas Naroda"
82 Cortlandt St.,
New York, N. Y.

Peter Zgaga

V republikah je demokracija poglavita stvar.

Demokracija je vidni znak vsake republike.

Človeka kar nekaj dirne, ko vidi Schwaba ali Garyja fotografirana v overalls, ali pa Coolidge-a, ko naklada seno.

To je demokracija. Oziroma že vsaj ljudem skušajo dopovedati, da je to demokracija.

In demokracija je zavlada po vseh republikah.

Tudi v republikah Avstriji.

Vsi člani bivše vladarske rodbine so se podemokratili.

Nadvojvoda Friderik se je otresele vseh naslovov ter postal preko noči povsem navaden Friderik Habsburg.

In tako jih je cela vrsta: Jožef Habsburg, Ludvik Habsburg ter Peter, Pavel, Jože in Lojze Habsburg. — ali kakor so jih že imenovali pri krstu.

S tem je bila rešena demokracija. S tem so bili odpravljani vsi plemiški naslovi.

T dni se je pa na Dunaju nekaj čudnega pripetelo.

Poljeja je aretirala nekega pijančka, in ko so ga vprašali, kako se piše, je rekel, da Anton Habsburg.

Ko je izpregovoril to ime, so vsi policisti stopili "habtaht", misleč, da imajo pred seboj sorodnika bivše vladarske rodbine, ki se ga je iz obupa čez mero nasekal.

Ko so pa dognali, da je povsem priprost človek, in da se iz nepoznanega vzroka piše Habsburg, je sodišče odločilo, da se zanaprej ne sme več posluževati tega imena, češ, da dela sramoto članom cesarske familije.

Pijanček je vprašal, če se sme zanaprej pisati "Kajzer".

Rekli so mu, da se lahko piše "Kajzer" ali "Koenig", samo Habsburg ne.

S tem je bilo demokraciji zadosteno.

Tukaj navajam par odstavkov iz dnevnika krasne mlade ženske, ki je brez vsakega spremstva potovala iz Amerike v Evropo.

Dne 1. marea. — Danes smo odpluli. Krasno vreme. Oficirji so z menoj jako prijazni. Posebno mi streže mladi kapitan. Na krovu je vsega skupaj sedemsto petdeset oseb.

Dne 2. marea. — Kapitan ne prestanto lazi za menoj ter mi vsiljuje svojo ljubezen. Meni ne uga. Danes zjutraj sem ga trikrat zavrnila.

Dne 4. marea. — Kapitan mi je danes rekel, da bo z dinamitom pognal v zrak parnik in z njim vrgel vseh sedemsto petdeset oseb, ki se nahajajo na krovu, če ga ne uslišim.

Dne 5. marea. — Rešila sem parnik in vseh sedemstopetdeset oseb.

Te dni je bilo v listih pol kolone dolgo poročilo o dobičkih Ford Motor Company v Detroitu. Marsikdo je tisto poročilo prečital ter stmel nad ogromnimi številkami.

Malokdo je pa pomislil naslednje: V tistih par minutah, ko je čitatelj čital poročilo, je napravil Ford tristo dolarjev čistega dobička.

Znamenje časa.

Ko sem se v soboto vračal proti domu, sem srečal rojaka, ki je zalostno povešal glavo.

— Kaj ti je? — ga vprašam.

— O nič, — je odvrnil. — Na Washington Market sem šel pogledat, če imajo že kaj grozdja naprodaj.

Vprašanje:

Povej mi Zgaga, kakšno mnenje imajo ameriški Slovenci o Koverti? Jaz ne verjamem niti njegovi niti nasprotni stranki.

Odgovor:

Njegovi pristaši smatrajo Koverto za vzvišeno hitje. Njegovi nasprotniki ga smatrajo za nizke stvar. Za človeka pa ga ne smatrajo niti prvi niti drugi.

Henry Murger:

LA BOHEME

Slike iz življenja ciganov.

(Nadaljevanje.)

Rudolf je pogledal na enega izmed starih zvezkov, iz katerih je sestojalo delo, napisano na formatu, velikem kot vojaško vezbalice.

— No, je rekel, — ni napisano v stilih, a se imenuje Don Lopez. Carolus je vzel prvi zvezek in začel tako-le čitati:

— Mrle zimske noči sta dva jezdeca, zavita v gube svojih plašev, najdenih na jahalu, dru poleg drugega po eni izmed poti, ki peljejo čez strašno samotno paševje v Sierra Moreni. — Kje sem? — je pomislil Rudolf, potr od tega začetka, — Carolus je tako čital dalje prvo poglavje, pisano od konca do kraja v tem slogu.

Rudolf je malomarno poslušal in mislil, kje bi našel sredstvo, da je popiha.

— Tu je pač okno, — je rekel sam pri sebi, — a vrh tega je zaprt in smo v četrtem nadstropju. Oh, sedaj razumem vso to previdnost!

Kaj poročate k prvemu poglavju? — je vprašal Carolus; — prvim vas, ne prizanašajte mi s kritiko!

Rudolf je pomislil, da se spominja, da je slišal drobce deklaratorske filozofije o samomoru, ki jih je govoril imenovani Lopez — junak romana, in odgovoril je na slepo srečo:

— Velicasta postava dona Lopeza je vesno izvršena; spominja vse na Izpoved Savojskega vikarja; opis ule dona Alvara mi neskončno ugaja. Pokrajina nudi lepe erte in misli so krasne. Dovolite mi samo eno opazko. Preveč veje delate in rabite prevečkrat besedo odslej; to je lepa beseda, ki dobro de tupatam, to daje barvo, a je ne smemo preveč rabiti. Carolus je vzel drugi zvezek in je čital še enkrat naslov Don Lopez ali Usoda.

Nekoč sem poznal nekega dona Lopeza, — je rekel Rudolf; prodajal je cigarete in čokolado, bil je mogoče sorodnik vašega. — Dalje. . .

Konec drugega poglavja je pesnik prekinil Carolusa.

— Ali ne čutite nič bolečine v grlu? — ga je vprašal.

— Nikakor, — je odgovoril Carolus; — sedaj boste slišali Inesilino zgodbo.

— Sem zelo radoveden. . . Če pa bi bili utrjeni, — je rekel pesnik. . .

— III. poglavje, — je z jasnim glasom rekel Carolus.

Rudolf je pazljivo motril Carolusa in zapazil, da ima zelo kratek vrat in rdeč obraz. — Še eno upanje imam, — je rekel pesnik, ko je bil to odkril. — Kap.

— Preidiva k četrtemu poglavju. Povedati mi boste morali, kaj mislite o ljubezenskem prizoru.

In Carolus je zopet začel čitati.

V trenutku, ko je Carolus pogledal Rudolfa, da bi čital na njegovem obrazu učinek, ki ga napravljajo njegov dialog, je zapazil, da pesnik, nastojen na stol, drži glavo kot človek, ki posluša glasove v daljavi.

— Kaj vam je? — ga je vprašal.

— Tiho! — je dejal Rudolf. — ne slišite? Zdi se mi, da kriče: gori! Če bi šla gledat?

Carolus je za trenutek poslušal, a ni nič slišal.

— V ušesu mi je zazvonilo, — je dejal Rudolf; — dalje; don Alvar me strašno zanima. To je plemenit mladenič.

Carolus je začel dalje čitati in je poudarjal z vso zvonkostjo svojega glasu:

jega glasu ta-le stavek mladega dona Alvara:

— O Inesille, kdor si že, angel ali demon, naj bo tvoja domovina kjerkoli, moje življenje je tvoje in sledil ti bom, naj si bo v nebesa, naj si bo v peklo. —

V tem trenutku je nekdo potrkal na vrata in od zunaj je poklical Carolusa neki glas.

— Moj vratar, — je rekel in napol odprl vrata.

Bil je res vratar; primesel je pisano; Carolus ga je v naglici odprl. — Neprijeten pripetljaj, — je rekel; — primorana sva odločiti čitvo na drugič; dobil sem novico, ki me sili, da nemudoma odidem.

— O, je pomislil Rudolf, — to pismo je padlo z neba; poznam žig Previdnosti.

— Če hočete, — je povzel Carolus, — bova šla skupaj, kamor me sili pismo, nakar bova šla obojevat.

— Kakor zapoveste, — je dejal Rudolf.

Ko se je pesnik vrnil zvečer v krožek, so ga prijatelji izpraševali glede Carolusa.

— Si zadovoljen z njim? Je lepo ravnal s tabo? — sta vprašala Marcel in Schaunard.

— Čital mi je roman, v katerem se imenujeta Don Lopez in Alvar in kjer ljubimci imenujejo svojo ljubico angel ali demon.

— Grozno, — so v koru rekli vsi cigani.

— Drugače, — je dejal Colline, — ne glede na literaturo, kakšno je tvoje mnenje o Carolusu?

— Dober mladenič je. Sicer pa ga boste mogli osebno opazovati. Namerava pogostiti vse zaporedoma. Schaunard je povabljen na zajtrk za jutri. Samo, — je pristavil Rudolf, — ko boste šli k njemu, ne zaupajte omari z rokopisi, to je nevarno pohištvo.

Schaunard je točno prišel na sestanek in začel raziskovati kot cenilni komisar in ekslektor pri zaplembi. Tako se je vrnil zvečer s polno glavo beležk; proučeval je Carolusa z vidika premičnin.

— No, — so ga vprašali, — kakšno je tvoje mnenje?

Schaunard je povzel: — Ta Barbemuche je poln dobrih lastnosti; v se ima vseh vin in mi je dal jesti delikatnih stvari, kot jih nisem jedel pri svoji teti za njen god. Zdi se mi, da je v intimnih odnosih s krojači v me pa bližino isto postavo kot mi vsi, zato bi mu, če bi bilo treba, posodil obleko. Njegova morala je manj stroga, kot nam jo je hotel narisati Colline; dal se je peljati povsod, kamor sem ga hotel spremljati, in mi je plačal zajtrk v dveh dejanjih, od katerih se je odigralo drugo v neki pivnici, kjer sem znan radi različnih orgij, ki sem jih bil napravil v predpustu. Carolus je stopil notri kot navaden človek. No, in Marcel je povabljen za jutri.

Carolus je vedel, da je Marcel med cigani oni, ki je delal največ težko pri sprejemu v krožek; zato je s posebno obzornostjo ravnal z njim; posebno pa si je naklonil umetnika s tem, da mu je dal upanje, da mu bo preskrbel, da bo slikal portrete v rodbini njegovega učena.

Ko je prišla vrsta na Marcela, da poroča, niso prijatelji našli v njegovem poročilu več one določne sovražnosti, ki jo je kazal z začetku proti Carolusu.

Četrta dan je Colline obvestil Carolusa, da je sprejet.

— Kaj? Sprejet sem? — je rekel Carolus v skrajni radosti.

— Da, — je odgovoril, — toda s popravki.

— Kaj razumete s tem?

— Hočem reči, da imate še veliko vulgariziranih izjav, ki jih boste morali popraviti.

— Skušal vas bom posnemati, — je rekel Carolus.

Ves čas, ko je trajal njegov noviceja, je platonični filozof zelo

vtrajno posejal cigane; in ker je imel tudi priročnost, globlje proučevati njihove navade, tje moral marsikdaj ostrmeti.

Nekega jutra je prišel Colline h Carolusu z radostnim obrazom. — No, dragi, — mu je dejal, — sedaj ste definitivno naš, komični je. Preostane nam še, določiti čas velike svečanosti in kraj, kjer se bo vršila; prišel sem, da se zmenim z vami.

— To mi pride čisto prav, — je odgovoril Carolus, — starši me je učena se sedaj na kmetih; mladi vicomte, ki sem mu mentor, mi bo posodil za en večer stanovanje; tako bom imeli udobneje morali pa bomo povabili mladega vicomtea.

— To bi bilo imenitno, — je odgovoril Colline; — odkrili mu bomo literaturo, obzorje; toda, ali mislite, da bo privolil?

— Že vnaprej sem prepričan.

— Potem je treba samo še dan določiti.

— To bomo uredili danes zvečer v kavarni, — je rekel Carolus.

Carolus je šel nato k svojemu gojencu in mu naznanil, da so ga pravkar sprejeli kot člana v visoko literarno in umetniško društvo, in da proslavi svoj sprejem, namerava prirediti obed s skromno veselico; zato mu predlaga, naj se udeleži zabave.

— Ker pa se ne morete vrniti pozno in ker se bo prireditev zavlekla v noč, bomo za svojo udobnost, — je pristavil Carolus, — priredili gostijo tu v stanovanju. Franc, vaš sluga, zna molčati, — vaši starši ne bodo nič vedeli in vi se boste seznanili z najdubovitejšimi ljudmi v Parizu, umetniki, avtorji.

— Tiskanimi? — je vprašal mladenič.

— Tiskanimi, gotovo; eden med njimi je glavni urednik "Mavrice", ki jo dobiva vaša gospa mati; to so zelo imenitni ljudje, skoraj slavniki; sem njihov intimen prijatelj; imajo dražestne žene.

— Bodo tudi žene? — je vprašal vicomte Pavel.

— Dražestne, — je odvrnil Carolus.

— O, moj dragi učitelj, hvala vam; gotovo priredimo tu slavnost; prizgali bomo vse lestenec in dal bom razkriti pohištvo.

Zvečer je Carolus v kavarni naznanil, da se bo vršila slavnost prihodnje sobote.

Cigani so naročili svojim ljubimcem, naj mislijo na toleto.

— Ne pozabite, — so jim rekli, — ra gremo v prave salone. Pripravite se torej; obleka naj bo preprosta a bogata.

Od tega dne je vedela vsa ulica la gredo gospodične Mimi, Femi in Musette v družbo.

Zjutraj na dan slavlja se je tole pripetilo: Colline, Schaunard, Marcel in Rudolf so se skupaj napotili k Carolusu, ki je ostrmel, videč, da so prišli tako zgodaj.

— Se je kaj pripetilo, da bi morali odložiti slavnost? — je vprašal z neko nemirnostjo.

— Da in ne, — je odgovoril Colline. — Samo to je. Med sabo se ne bomo nikdar obotavljali, nevedati stvar naravnost; toda, ker moramo iti v družbo tujih ljudi, hočemo obvarovati neki decorum.

— No, in? — je dejal Carolus.

— No, in, — je nadaljeval Colline, — ker se moramo sniti neoej z mladim plemičem, ki nam je odprl salone, pridemo iz spoštovanja do sebe, da vas enostavno prosimo, če bi nam mogli posoditi za neoej kakšno boljše obleko, ker bi nas utegnili naša skoraj malomurna toaleta spraviti ob ugled.

Morate razumeti, da nam je skoraj nemogoče stopiti v bluzi in površniku v šikajne sobane te rezidence.

— Toda, — je dejal Carolus, — štirih frakov nimam.

— Oh, — je rekel Colline, — napravili bomo s tem, kar imate.

— Pogledite torej, — je dejal Carolus in jim odprl zelo dobro opremljeno omaro.

— Saj imate tu celo skladišče eleganc.

— Oh, — je rekel Colline, — napravili bomo s tem, kar imate.

— Oh, — je rekel Colline, — napravili bomo s tem, kar imate.

— Oh, — je rekel Colline, — napravili bomo s tem, kar imate.

— Oh, — je rekel Colline, — napravili bomo s tem, kar imate.

— Oh, — je rekel Colline, — napravili bomo s tem, kar imate.

— Oh, — je rekel Colline, — napravili bomo s tem, kar imate.

— Oh, — je rekel Colline, — napravili bomo s tem, kar imate.

— Oh, — je rekel Colline, — napravili bomo s tem, kar imate.

Federalizem v Švici.

Že od nekdaj imajo politične uredbe v Švici veliko privlačno silo za narode starega in novega sveta. Če se more Anglija imenovati mati konstitucionalnega parlamentarizma, če slovejo Združene države po tem, da so prve uvedle splošno volilno pravico, se po pravici označuje Švica kot najstarejša živa federalistična državna oblika. Zato ni čudno, da je Švica v tem oziru zgled mnogim modernim parlamentom; vendar pa je in ostane bistven razloček v tem, če je kakšna demokracija uredba zrasla iz ljudstva samega ali pa je le murva, zapisana ustavna določba. V Švici je demokracija zrasla iz ljudstva samega in je bila z njim vedno najtesnejše združena. V tem tiči vzrok, da je švicarska demokracija res prava federalistična demokracija in da so vsi napor centralistov, uničiti to demokracijo, popolnoma brezuspešni. A kljub temu federalističnemu duhu ljudstva tudi Švici ni prizanesel boj med federalizmom in centralizmom. Ta boj je švicarsko ljudstvo dobro prestalo. Kako je bil tuj ljudstvu centralistični duh, ki ga je zanesla francoska revolucija, tudi v Švici, se vidi iz tega, da je Napoleonova združitev vseh švicarskih kantonov v eno, centralistično urejeno državo (Helvetia) trajala le pet let in so kantoni dobili nazaj svojo prejšnjo samostojnost. — Znamenito za katoličane je to, da so se švicarski katoliški prav posebno odlikovali v boju za federalizem in so v tem oziru enotno postopali.

Kako pa je prišlo sploh do boja med federalizmom in centralizmom v Švici? Šele humanizem in na umeten način v krščanski svet presajeno rimsko pravico sta utrla nekoliko pot centralizmu in absolutizmu. Na podlagi angleško-francoske "prosvetljene" filozofije se je zrušil monarhistični absolutizem Francije, ki ga je zamenjala centralistična demokracija. Ta je dala sicer vsakemu posamezniku politične pravice; toda razen njih je poznala vsemočno državo, ki nad vsemi gospoduje. Centralistična demokracija je pozabila, da so med posamezniki in državo še drugi živi organi, ki so nujno potrebni državi in se jim mora dati potrebna svoboda. Pravi federalizem pa obstoji ravno v tem, da pozna tudi člene med individui in državo; družino, občino, pokrajino, pa tudi narodne in kulturne manjšine in zagotavlja tem organom pravico do samostojnosti, ki jim gre. Centralistična država pa je podobna telesu, ki mehanično vodi in upravlja iz svojih prevelikih možganov ostale dele telesa, katere več ali manj oropa njihovega lastnega življenja.

Švicarsko ljudstvo se je vedno borilo proti tem centralističnim težnjam. In če pomislimo, da je Švica sestavljena iz štirih jezikovno in kulturno zelo različnih narodov, tvori v tem pogledu gotovo najinteresantnejši federalizem vsega sveta, živ dokaz, da države ne tvorijo le narodnost, ampak da so idealne in moralne sile krepkejšje kot naravni dar narodnosti in jezika. Skrivnost, ki omogočuje tako različnemu narodu skupaj bivati, tiči v dveh stvareh. — V zunanjepolitičnem oziru ne najdemo nobene tendence po razširjenju, ampak je vse življenje uravnano le na brambo. V notranjepolitičnem pogledu pa vlada povsod pravi federalistični duh, ki pospešuje udejstvovanje vseh organskih členov v državi.

Na čelu švicarske zveze stoji narodni svet, ki ga voli švicarsko moško prebivalstvo, stanovski svet ki ga tvorijo po dva zastopnika iz vsakega kantona in izmed teh dveh svetov izvoljeni zvezni svetniki (ministri), ki imajo izvrševalno oblast. Poleg tega pa obstoji kot najvišje sodišče zvezno sodišče v Lozani. Pravice teh centralnih oblasti so natančno določene v ustavi. V glavnem se raztezajo na skupno zunanjo politiko in armado, na carinska, gospodarska in trgovska vprašanja. — Ustavu more spremeniti le ljudsko glasovanje.

V vseh drugih ozirih pa imajo kantoni, ki tvorijo švicarsko zvezo, veliko samostojnost. Kako globoko je ukoreninjena federalistična ideja med ljudstvom, dokazuje na primer to, da je v kantoni, ki so jezikovno mešani, ustavno določeno, da mora vsakokrat določeno manjšinsko število vladnih članov pripadati temu, oziroma onemu jeziku. Zanima prikazen in teh kantoni je takozvano ljudsko zborovanje, ki ima svoje počitke že v 12. stoletju. Tu si stojijo nasproti katoliki in protestanti, socialisti in konservativci. Zborovanja prirejuje silno slovesno; iz srede navzočih izvolijo vlado za kanton, se posvetujejo o postavah itd. Tako zborovanja obstojajo danes še v šestih kantoni. Federalistični duh preveča vso upravo. Vseposvobod najdemo velik obzir do narodnih manjšin, vseposvobodno stremljenje, da se poravnajo morebitni nastali prepri. Samoeobsebi umevno je, da to temeljno načelo ne izključuje tudi verskega in političnega boja. Tudi Švica je bila deležna kulturnega boja, vkolikor se je javila tendenca po centralistični ustavi ali pa so nastopili v posameznih kantoni posebno zagrejeni kulturnobojneži. V splošnem pa so katoliški kantoni ohranili svoje pravice tudi v kulturnem boju in to ravno valed federalistične ustave, v kolikor so bili katoliški politično organizirani.

Med najbolj zvestimi boritelji za federalizem najdemo podeželsko ljudstvo, obrtni in srednji stan, medtem ko so najbolj vneti zagovorniki centralizma Nemci, ki niso več toliko navezani na domača tla, socialni demokrati in levicarska svobodnomislalna plast inteligence, ki se še vedno drži načel francoske revolucije. Namen slednjih je jasen. S centralistično ureditvijo države upajo uničiti življenje kantonov in tako pripomoči nekrščanskim idejam do zmage v šoli in uprvi.

Če se postavlja Švica valed svojih uredb tolikokrat za zgled drugim, je treba to seveda relativno razumeti. Kakor ni nikjer na svetu nič popolnega, tako tudi ni vse tako, kot bi moralo biti. Ali vendar ni pretirano, če rečemo, da je Švica glede svojega federalističnega nazora lahko šola za Evropo.

V vsah drugih ozirih pa imajo kantoni, ki tvorijo švicarsko zvezo, veliko samostojnost. Kako globoko je ukoreninjena federalistična ideja med ljudstvom, dokazuje na primer to, da je v kantoni, ki so jezikovno mešani, ustavno določeno, da mora vsakokrat določeno manjšinsko število vladnih članov pripadati temu, oziroma onemu jeziku. Zanima prikazen in teh kantoni je takozvano ljudsko zborovanje, ki ima svoje počitke že v 12. stoletju. Tu si stojijo nasproti katoliki in protestanti, socialisti in konservativci. Zborovanja prirejuje silno slovesno; iz srede navzočih izvolijo vlado za kanton, se posvetujejo o postavah itd. Tako zborovanja obstojajo danes še v šestih kantoni. Federalistični duh preveča vso upravo. Vseposvobod najdemo velik obzir do narodnih manjšin, vseposvobodno stremljenje, da se poravnajo morebitni nastali prepri. Samoeobsebi umevno je, da to temeljno načelo ne izključuje tudi verskega in političnega boja. Tudi Švica je bila deležna kulturnega boja, vkolikor se je javila tendenca po centralistični ustavi ali pa so nastopili v posameznih kantoni posebno zagrejeni kulturnobojneži. V splošnem pa so katoliški kantoni ohranili svoje pravice tudi v kulturnem boju in to ravno valed federalistične ustave, v kolikor so bili katoliški politično organizirani.

Med najbolj zvestimi boritelji za federalizem najdemo podeželsko ljudstvo, obrtni in srednji stan, medtem ko so najbolj vneti zagovorniki centralizma Nemci, ki niso več toliko navezani na domača tla, socialni demokrati in levicarska svobodnomislalna plast inteligence, ki se še vedno drži načel francoske revolucije. Namen slednjih je jasen. S centralistično ureditvijo države upajo uničiti življenje kantonov in tako pripomoči nekrščanskim idejam do zmage v šoli in uprvi.

Če se postavlja Švica valed svojih uredb tolikokrat za zgled drugim, je treba to seveda relativno razumeti. Kakor ni nikjer na svetu nič popolnega, tako tudi ni vse tako, kot bi moralo biti. Ali vendar ni pretirano, če rečemo, da je Švica glede svojega federalističnega nazora lahko šola za Evropo.

V ZNAMENJU PRAZNOVERJA

Nedavno se je vršil v Budimpešti zanimiv proces. V bližnji občini Sasahalom se je namreč nedavno pojavila neka čudodelka, Wunderlich po imenu, o kateri je nastal glas, da ozdravi s pomočjo magnetnih polov vsako, tudi najhujšo bolezen. Čudodelka so zato povabili v Budimpešto pred komisijo strokovnjakov, da dam pokaže, kar zna.

Komisija je posadila čudodelko v veliko dvorano ter privlela pred njo celo vrsto bolnikov. Med temi so se nahajali bolni na očeh, uših in hroceli. Demonstracija pa se ni posrečila. O popolnem fiasku sicer ni govoriti, vendar pa ni na stvari prav nič več kakor zgolj svestija, s katero je čudodelka na nekaterih bolnikih uspela toliko, da jim je olajšala bolečine. Komisija je torej gotovo, da čudodelka v večini primerov ni dosegla nikakega zboljšanja, nalahno zboljšanje pa le pri tistih bolnikih, ki so po svoji inferiorni inteligenci in po svoji naravi dovzetnejši za sugestijo.

Čudodelka uživa v krajih okoli Budimpešte toliko sloves, da se mora pred stotinami in stotinami pacientov skrivati in zaklepati v hišo. Tudi v Budimpešti se je po končani preiskavi jedva ubranila navala bolnikov.

V smrt za svojimi zaročencem.

— 25-letna Marija Hvalič v Zibruju je bila trup, ko je izvedela za smrt svojega zaročenca. Slednji je šel v Jugoslavijo čez hribe, pa se pri tem ponesrečil in ubil.

Gledališče-Glasba-Kino

POSLOVILNI VEČER AVGUSTE DANILOVE.

Pod avspicijo Jugoslovanskega kluba v New Yorku je priredila gospa Avgusta Danilova gledališko predstavo, ki je — z umetniškega stališča, — popolnoma uspešna.

Pisce tega poročila je bil v strahu in trepotu, da bo vse zamudil, ko je došel preko razrite ceste na zapadni strani New Yorka ter se prerinil skozi neskončne ljudske množice ter čele armade avtomobilov, švigajočih sem tja.

Ves vradodšen pa je zapazil, da ni prišel prepozno. Boljše rečeno, prišel je prezagodaj, dosti prezagodaj. Razven postrežljivih go podov in dam v dvorani ni bilo še nikogar. Neizprosno je potekal čas; ura je že davno odbila devet, ko so pričeli kapati ljudje, po-amici in v skupinah, noshalantno, brez vsake nervoznosti, kot da so prišli malec prezagodaj na afero. Seveda, tako se spodobi. Človek mora vedno vsaj na zunaj kazati neke vrste blaziranost, ki se prilaga metropolitnemu okolju, psihi prebivalstva velikega mesta, prenasčenega z vsakovrstnimi užutki, umetniškimi in drugimi.

Pa dovolj.

V nevarni bližini desete ure se je zator res dvignil, in gospa Danilova je recitirala "Pesem enega pokolenja" z njej lastnim ognjem in oduševljenjem.

—Nato je izvajala skupino plesov Miss Vera Milčimović.

Na ples se poročevalce presneto malo razume ter je vled tega boljše, da se s svojo sodbo ne blamira ter molči o tem.

Priznati pa mora vsekakor, da so se mu zdele posamezne točke dobro izvršene in da upravičuje nastop mlade plesalke upanja, da se ji obeta lepa bodočnost.

Takozvani "Piece de resistance" pa je bila premijera enodejanske Etbina Kristana, "Maševanje". Dejanje se vrši v neki hotelski sobi ter ima za predmet duševne in ljubezenske težave kneginje Trubnove, katero je dovršeno predstavljala gospa Avgusta Danilova, slavljenska večera. Njeno prijateljico Elmo Woodcart je predstavljala Silvija Danilova, sobarico kneginje Silvija Jorgensen, slikarja Milana Tresarja Miran, Ivana Nikolajeviča H. Rajner in profesorja Frank Dessola F. Cvetkovič.

Temeljna ideja enodejanske je maščevalnost ženske duše, ki stremlji z jsemni dovoljenimi in nedovoljenimi sredstvi za tem, da uniči onega, katerega v svojem srečju ljubi, a ga smatra ob istem času povzročiteljem nesreče, ki je zadela njeno mater. Kneginja Trubnova se je seznanila z Milanom Tresarjem, in ker je domnevala, da je sin moža, ki je onečastil njeno mater, ga je sklenila uničiti. S posredovanjem svojega ebozevalca Ivana Nikolajeviča Čivjakova, je skušala obuditi v Milanu Tresarju mnenje, da je velik umetnik, slikar, katerega bo nekoč občudoval ves svet. Tresar sede res na limanice ter priredi razstavo svojih del, ki pa je velikanski fiasco. Ves vžihčen prhit Mila Tresar k kneginji, k mu ob razloži celo stvar ter mu pojasni, da je postal žrtve njene osvete, željnosti. Tresar odhiti, razreže vse svoje slike na razstavi ter prične besneti, nakar ga odvede-

— Dve kravi in enega vola

so odgnali neznanj tatovi iz hleva posestnika Sironiča sredi Kanfanara v Istri. Živina je vredna 10 tisoč lir. Pred dvema letoma je bilo ukradenih Sironiča 25 ovac.

Tatvine živine se vrše dapes v tej, jutri v drugi vasi. Kmetje imajo sicer straže, pa tatovi so očito bolj pretniki kakor oni, ki varujejo živino. Tatove iščejo, pa jih ne najdejo.

P.

DRUGO SKUPNO POTOVANJE s parnikom "PARIS"

22. maja 1926.

Potnike bo spremljal naš urednik prav do Ljubljane. Pazil bo na prtljage in gledal posebno na to, da bodo vsi potniki udobno in brezskrbno potovali.

Na razpolago imamo posebni oddelke za naše potnike, najboljše kabine v sredini parnika z 2., 4. in 6. posteljami.

Vozni list stane do Ljubljane \$116.77 z vojnim davkom in železničarico vred, za tja in nazaj pa samo \$206.00 in \$5.00 vojni davek.

Vsi potniki, ki so se kdaj vozili s tem parnikom, so bili zadovoljni z vožnjo, kabina, hrano, postrežbo, sploh z vsem tako, da so ta parnik tudi drugim priporočali.

Kdor želi potovati, naj se obrne za pojasnila čimprej na:

FRANK SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt Street - New York, N. Y.

La Bohème

OGLEDITE SI TO KRASNO KINO SLIKO

Dvakrat dnevno: 2.30 - 9.30

EMBASSY THEATRE

BELE ROŽE

ROMAN V DVEH DELIH.

Za "Glas Naroda" priredil G. P.

71

(Nadaljevanje.)

Iris se je kotil smrtini strah. Hotela je proci, a ni mogla predstaviti noge. Hotela je pritisniti na električni gumb, da pokliče pomoč, a roki sta ji mirno viseli navzdol. Hotela je zakricati, a noben glas ni prišel preko njenih ustnic. V ušesih ji je bučalo, njene misli so se pričele vedno hitreje vrteti in nenkrat je omahnula Iris poleg zofe na tla.

Sigrid je bila takoj ob njeni strani ter jo potegnula toliko navzgor, da je počivala njena glava na robu zofe.

— Ali spíš? — je vprašala.

— Spim, — se je glasil mirni odgovor.

Sigrid je vzela etui iz belega usnja ter ga položila v roko Iris.

— Kaj vidiš?

— Vidim ženo, ki nosi lase v roki, — je rekla Iris brez obotavljanja. — Proseče izteza roki proti meni, — strašno razburjena je ter preli s pestjo proti tebi. In tam, tam stoji, — ne poznam ga. — neki meski. Levo roko ima na svojem senen ter zre name, — z mojimi lastnimi očmi. In vendar ga poznam! Njegova slika je v belem etuiju.

Sigrid je vzela Iris etui zopet iz roke.

— Nie več ne vidim, — je rekla Iris zaspano.

— Tudi ni treba, — je mrmrala Sigrid. — Hotela sem le vedeti, če je hipnoza dosti močna. Iris, poslušaj me.

— Poslušam.

Sigrid je pokleknila poleg postave ter položila svojo desnico na njeno ramo. Pri tem se je Iris bolešno zganila.

— Iris, — je pričela Sigrid, ki je zapazila znamenje, — z izjemo tega, da sem potrdila resničnost vsebine pisma, boš vse pozabila, kar sem ti rekla danes tukaj v tej sobi. Ali si razumela?

— Da, — je rekla Iris.

— Ukazujem ti!

— Da.

— Ali se boš pokorila?

— Da.

— Nadalje ti ukazujem, da smatraš življenje po tem razkritju za nezmožno. Ne smeš živeti še dalje ter biti madež na življenju moza.

Iris je pričela metati glavo semintja. Težko je dihalo.

— Usmiljenje, — tega ne morem, — tako srečna sem! — je mrmrala.

Tedaj pa je Iris tako močno stisnila ramo speče, da je slednja zakricala od bolešči.

— Storiš boš, kar ti ukazujem. Ali boš?

— Ne, — me, — se je spirala Iris v zadnjem, brezkoristnem odporu. Sedaj pa je položila Sigrid tudi svojo drugo roko na ramo Iris ter tako koncentrirala svojo voljo v svoj pogled, da se je skoro sama onesvestila.

— Ti boš storila, kar ti ukazujem!

— Bom, — je zastokala Iris, kot umirajoča.

— Nadalje boš, — je pričela Sigrid, ki je sama dospela do konca svojih moči. Mrzli pot ji je lit s čela, krč je zvilal njene ude, pe ne so stopila na ustnice, — padla je vznak ter izgubila zavest.

Ko se je zopet zavedla ter se presenečena vzravala, se je morala šele spomniti, kje se nahaja. Boječe se je ozrla naokrog.

— Marec, — je zakricala ter dvignila roko proti glavi, kot da se hoče zavratiti pred udarcem. Ko pa je ostalo vse tiho in mirno, se je boječe ozrla naokrog. Da, bila je v sobi Iris. In Iris? Tam je ležala, ob vznožju zofe, blede kot lilija. Ali je bila mrtva?

Vsa preplavana je skočila Sigrid pokonec, čeprav ji je ravno kar ukazala, da ne sme več živeti. Ne, živela je, kajti njeno dihanje je bilo razločno slišati v tišem prostoru.

Pogledala je na uro, kajti bila se je, da je mogoče že večer, a potekla ni niti ena ura izza časa, ko je prišla v sobo Iris. Ali naj zaključni svoj eksperiment?

— Predramila jo bom, — si je mislila, pokleknila pred Iris ter položila svojo desnico na ramo Iris.

A Iris...

Iris ni smela živeti. Iris, sramotni madež njenega in njegovega imena. Kaj naj stori z Iris? Morilka ni hotela postati. Nikdar. Ni hotela omadeževati svojih rok. Ali ni storila tega mati Iris in kako se je končalo? — Če pa navdahne Iris z mislijo, da uniči samo sebe, kako bi mogel potem reči, da jo je ona umorila? Iris le ne sme vedeti, da ni prišla ta misel iz nje same, — da, to je bilo, to mora še storiti!

— Iris, ali me čuješ?

— Da.

— Ukazujem ti pozabiti, da sem ti jaz ukazala smatrati svoje življenje od danes naprej za nezmožno, za nezdružljivo s srečo in častjo tvojega moza. Ali boš pozabila?

— Bom, — je rekla Iris ter izgledala pri tem kot napol uvela cvetka.

Sigrid pa je bila že davno preko meja, kjer je povratek še mogoč, kjer usmiljenje lahko še gane človeško srce.

— Zbudi se, — je ukazala ter dihnila v Iris. Ni pa šlo to tako lahko in ponoviti je morala, povele, predno je Iris odprla oči ter pričela zbirati svoje čute. Sigrid je vstala ter nalahno odšla iz sobe v svojo lastno, kjer je legla na zofo ter spala. V sanjah pa se je že videla v triumfu ob strani kneza Višegradskega!

— Ljubil me bo! — je bil refren njenih misli, a pri tem ji ni prišlo na misel, da je njena duša že omadeževana s krvjo Iris, kajti kaj je bilo treba še dejanja? Njena volja jo je zaznamovala z znamenjem Kajna...

In Iris?

Ostala je na mestu, kjer je ležala, ko se je predramila in le počasi je mogla zbrati svoje misli. Kaj se je zgodilo, odkar je prišla v sobo? Sigrid je bila pri njej in ona ji je dala čitati anonimno pismo, nakar je rekla Sigrid, da je vse resnično, kar stoji v njem in nato... je Sigrid odšla. Da, odšla je zopet. Iris se ni mogla več natančno spomniti, kaj sta še drugače govorili med seboj. Najbrž prav ničesar. In če tudi, kaj bi moglo biti važno vspricho strašne gotovosti, da je resnično, kar je opisal oni podli človek iz zasede.

Res! Ona, razvajeno dete sreče, srečna žena najbolj plemenitega moza, presrečna mati lepega otroka, — ona, hčerka zločinke, ki se je pokorila za svoj greh pod sekuro krvnika...

To je bila tako strašna, tako pustolovska misel, da je bila skoro nepojmljiva. In vendar je bila resnica!

Težko se je dvignila Iris, kajti boleli so jo vsi udje in njen prvi pogled je padel na pismo. Vzela ga je ter utaknila v žep svoje obleke in z boleznim stokom je še enkrat odprla beli etui ter si ogledala obočiji.

Čudovita lepa ženska z vencem belih rož v laseh je bila torej njena mati, — ah, ko je nastala ta slika, je še vedno nosila bele rože nedolžnosti in nobena krivda ni zasenčala njene čiste duše. Kaj jo je napravilo za zločinko? Blaznost Neskončeno sočutje se je pojavilo v sreči Iris za ubogo, izgubljeno dušo in to sočutje, solze otroka, ki so padale na sliko, je odrinilo občutek groze, ki ga je vedno imela ob pogledu na to sliko.

Solze pa niso olajšale Iris, pač pa napravile njeno srečo še bolj težko, kajti takrat se je pojavila misel: Kako bo prenesel to Marec? Na to vprašanje si je odgovorila sama: ne bo pustil, da bi ona kaj zapazila. Zamočati celo zadevo pa ji ni niti padlo v glavo, kajti to bi bila krivica. Kaj pa se bo vršilo v njegovi duši, kakko ga bo mučila strašna misel, da je ona, njegova žena, mati njegovega sina, otrok ženske, katero je obsodila postava, da umre na morišču in koje ime je bilo omadeževano?

Kakšne muke predstavljati si to!

In on, Marec, bo moral nositi te verige do svojega konca in tudi o njegovem smu bodo šepetali, kjerkoli ga bodo videli. — Njegova mati je bila hčerka one Marije Ravensberske, — saj že veste...

In svet bo tudi njega označil z znamenjem Kajna.

Če bi je ne bilo več, ali bi bil izbrisan madež iz njegovega, Marcovega življenja?

— Da, — je rekel neki notranji glas, — ti ne smeš več živeti, če ga ljubiš. Oprostiti ga moraš sramotnega madeža, iti moraš v smrt ter izprati s tem sramoto iz njegovega imena in življenja.

(Dalje prihodnje.)

A. Čehov:

Na morju.

(Mornarjeva povest.)

Žrebali smo. Dva in dvajset nas je bilo, ki nismo imeli tisti večer službe. Od teh je bilo sojeno samo dva, namslajati se nad redkim požarom. Tisti večer je bila namreč "kabina novoporočencev" na naši ladji zasedena, v temi te kabine pa sta bili samo dve luknjici, s katerima smo lahko razpoglagali. Eno luknjico sem napravil jaz z majhno žago, drugo pa nek tvariš z nožem. Oba dva se trudila nad teden dni.

— Eno luknjico si dobil ti.

— Kdo?

— Pokazali so name.

— Kdo pa drugo?

— Tvoj oče.

Moj oče, star, grbast mornar, z obrazom, podobnim pečenemu jablu, je stopil k meni in me udaril po rami.

— Danes sva pa srečna, dečko.

— mi je rekel. — Slišiš, dečko?

Sreča je doletela istočasno tebe in mene. To ni karsibodi!

Nestrpno je vprašal, koliko je ura. Bilo je šele enajst.

Stopil sem na krov, prižgal pipo in se zagledal na morje. Bilo je temno, toda v mojih očeh je menda odsevalo to, kar se je godilo v duši, zakaj na temnem ozadju noči sem razločno podobe, videl sem to, kar je tako pogrešalo takrat še mlado, a že izgubljeno življenje.

Opolnoči sem šel mimo skupne kabine in pogledal skozi vrata. Novoporočence, mlad pastor z lepimi plavimi kodri, je sedel za mizo in držal v rokah sv. pismo.

Razlagal je nekaj visoki, suhi Angležini. Novoporočenka, mlada, vitka, zelo lopa dama, je sedela kraj moza in ves čas gledala njegovo kodrasto glavo. Po kabini je hodil iz kota v kot bankir, visok, okrogel Anglež z zopernim obrazom. Bil je mož priletne dame, s katero je govoril pastor.

— Pastori radi govorijo po cele ure, — sem pomislil. — Gotovo bo govoril do jutra.

Ob eni je stopil k meni oče in me potegnil za rokav, rekoč:

— Čas je, odšla sta iz skupne kabine.

Naglo sem skočil po strmih stopnicah dol in se splazil k znanim steni. Med to steno in ladjino steno je bil prazen prostor, kjer so se sprehajale med sajam podgane. Kmalu sem zaslišal težke očetove korake. Spodtaknil se je ob vreče in zaboje ter prekinjal.

Otipal sem svojo luknjico ter potegnil iz nje štirioglasto zagodo, ki mi je delala toliko preglavje. In zagledal sem tenko špranjo, skozi katero je prihajala do mene motna svetloba. Obenem s svetlobo se je dotaknil mojega vročega lica izredno prijeten duh.

To je moral biti duh anistokratske spalnice. Vtaknil sem v špranjo dva prsta in jo razširil tako, da sem videl v spalnico.

Zagledal sem žamet in čipke. Vse se je kotalo v motni svetlobi. Poldrugi sežen od mojega obraza je stala postelja.

— Pusti me k moji luknjici, — je dejal oče in me sunil pod rebra. — Skozi tvojo se bolje vidi.

Molčal sem.

— Tvoje oči, dečko, so boljše, a tebi je pač vseeno, ali gledaš od daleč ali od blizu.

— Tiho! — sem dejal. — Nikar ne godrnjaj, saj naju lahko slišata.

Novoporočenka je sedela na robu postelje, njene drobne nožice so počivale na mehki preprogi. Gledala je v tla. Pred njo je stal njen mož, mlad pastor. Govoril ji je nekaj, kaj, ne vem. Parnik je rezal valove in tako pogovorja nisem mogel slišati. Pastor je govoril zelo naglo. Mahal je z rokami in oči so se mu svečile. Ona ga je poslušala in vedno znočava odkimavala z glavo.

— Grom in strela, podgana me je ugriznila, — je zagodrnjal moj oče.

Stisnil sem se še bolj k steni, kakor bi se bal, da mi sree ne skoči iz prs. Glava mi je kar gorela.

Novoporočenka sta govorila dolgo. Naposled je pastor pokleknil, dvignil roke in jo začel prositi. Zopet je odkimala z glavo.

Tedaj je skočil pokonec in začel hoditi po kabini. Na obrazu se mu je poznalo, da ji grozi.

Njegova mlada žena je vstala, stopila počasi k steni, kjer sem čepel, in se ustavila tik pred mojo luknjico. Stala je nepremično in razmišljala, jaz pa sem z očmi kar požiral njen obraz. Zdelo se mi je, da trpi, da se bori sama s seboj, da koleba, obenem pa ji je odsevala iz oči jeza. Ni mi šlo v glavo, kaj naj to pomeni.

Čez nekaj časa je stopila od stene, obstala sredi kabine in prikimala svojem pastorju menda v znak soglasja. Pastor se je veselo nasmehnil, ji poljubil roko in odšel iz spalnice.

Čez tri minute so se vrata odprla in v spalnico je stopil pastor, takoj za njim pa debeluhasti Anglež, o katerem sem že govoril.

Anglež je stopil k postelji in nagovoril lepotico. Menda jo je nekaj vprašal, zakaj vsa blede je prikimala z glavo, ne da bi ga pogledala.

Anglež-bankir je potegnil iz žepa sveženj bankovcev in jih izročil pastorju. Pastor je pogledal, preštel, se priklonil in odšel. — Stari Anglež je zaklenil za njim vrata.

Planil sem od stene, kakor da me je pičila strupena kača. Prestrašil sem se. Zdelo se mi je, da je vihar raztrgal naš parnik na kose in da se potapljam.

Oče, pijan in razuzdan starec, me je prijel za roko, rekoč:

— Pojdiva odtod. Ti ne smeš videti tega! Premlad si še!

Komaj se je držal na nogah. Odnasel sem ga po strmih stopnicah na krov, kjer je že lil pravi jesenski dež.

V Vipavi

se je miljeniku Ivanu Šuštarju omračil um. Skočil je na cesto z nabit puško in streljal. K sreči ni nobenega zadel. Nesrečnega fanta so tovariši razorožili in peljali v bolnico.

ŠKANDAL PRI BOKSARSKI TEKMI

Te dni je bil napovedan v pariškem cirkusu "Paris" boksarski meč med Paolinom in Angležem Harryjem Drake. Prireditelj se je zaključila z nepopisnim škandalom: Cirkus je bil natlačeno poln radovednega občinstva ki je pričakovalo veliko zabave. Ko pa je stopil Drake na borišče, se je takoj videlo, da je popolnoma vonjen.

Vtis je bil vrlo muče, n zato je občinstvo priredilo Paolinu, ko se je pojavil, bume ovacije. Njegov angleški nasprotnik je nekaj časa kimal z glavo, nato pa se je spustil v borbo. Toda takoj se je videlo, da iz te boksarske produkcije ne bo posebne senzacije. Čim se je Paolino kotil Drakeja, je Anglež skril svoj obraz v dlani kakor sramežljiva deklica pred fantom. Občinstvo je takoj razumelo, da se pripravlja škandal. In res je izbruhnil, čim se je Anglež umaknil v kot in ga je sodnik moral za roko priveriti nazaj na sredo odra.

Tu je skušal Paolino svojega nasprotnika vnovič poraziti z resnimi udarci. Anglež pa je padel vznak kakor snop in so ga morali vzdigniti na noge. Paolino, ki je med tem spoznal, koliko ura bi je, se je sramoval nadaljevati tekmo s sramotnim nasprotnikom in je zapustil oder. Za njim je pa krevsal Drake, ki so ga morali podpirati služabniki, da se ni v pijanosti nanovo zvrnil po tleh.

Množica je seveda naravnost tulila. Enim se je zdelo vse skupaj grobo domišljena šala, drugi so bili zopet ogorčeni ter so kričali, da sta jih boksarja okradla. Končno so ljudje naskočili blagajno in samo odločnosti policije se je zahvaliti, da ni prišlo do hudih pobojev.

USODA FERDINANOVEGA DOMA

Gradič Konopište na Českoslvaškem je bil svoje dni last habsburskega vladarskega doma. Njegov zadnji lastnik je bil prestolonaslednik Franca Ferdinand, ki je padel v Sarajevu. Po razpadu monarhije se je habsburska last v nasledstvenih državah uredila tako, da je vsaka država posebej zasegla to imetje in ga prevzela v lastno oskrbo. Na ta način je postalo državna last veleposest v Belje v Jugoslaviji, praška vlada pa je zasedla gradič Konopište.

Otroci pokojnega Franca Ferdinand so si celo prizadevali, da bi jim vlada izročila Konopište. Toda na podlagi mednarodnih določil in pogodb, so slednjič morali uvideti, da to ne pojde. Českoslovaška vlada je dala vrednost Konopišta oceniti po posebni komisiji in je tudi poskrbela, da se je posestvo z gradom vred preuredilo. Otoci pokojnega Ferdinand in Sofije Hohenberske pa so medtem doraščali in dorasli. Obrnili so se ponovno na praški ministrski svet s prošnjo, da se jim izroči vsaj nekatere stvari, ki spominjajo na njihove roditelje. Tej prošnji je ministrski svet seldnjič ugodil.

Predmete, ki so jim intimgno značaja in ki se nanašajo na navojvodo in njegovo ženo, je sedaj vlada prepustila hčerki pokojne grofice Ohotek, Sofiji Hohenberski. Mlada dama se je namreč pred kratkim poročila. Vzela je za moža veleposestnika Nostitza in je ob tej priložnosti dobila vsoto svoje matere, tudi obleke in druge stvari, o katerih je bilo mogoče dognati, da so bile oseba na last navojvodinje.

Pa je ostalo v lasti česke vlade, ki se še ni odločila, kakšnemu namenu posveti grad in posestvo Konopište.

Popravlja se

cesta iz Gorice v Ajdovščino. Deloma se cesta prelazi, deloma zviša oziroma znižja. Med vojno je ta cesta mnogo trpela.

Kretanje parnikov - Shipping News

15. aprila:
De Grasse, Havre; York, Bremen; Deutschland, Cherbourg, Hamburg.

17. aprila:
Olympic, Cherbourg; Andania, Hamburg, New Amsterdam, Rotterdam.

20. aprila:
Columbus, Cherbourg; Bremen; Reliance, Cherbourg, Hamburg.

21. aprila:
Berengaria, Cherbourg; La Savole, Havre; Pres. Harding, Bremen.

22. aprila:
Bremen, Bremen; Cleveland, Cherbourg, Hamburg.

24. aprila:
Majestic, Cherbourg; France, Havre.

25. aprila:
Mauretania, Cherbourg; America, Bremen, Republic, Bremen.

29. aprila:
Berlin, Bremen; Hamburg, Cherbourg, Hamburg.

30. aprila:
Leviathan, Cherbourg; Homeric, Cherbourg.

12. maja:
Berengaria, Cherbourg; De Grasse, Havre; George Washington, Cherbourg, Bremen.

13. maja:
Albert Ballin, Cherbourg, Hamburg.

15. maja:
Majestic, Cherbourg; France, Havre; Sierra Ventana, Bremen.

18. maja:
Columbus, Cherbourg; Bremen; Reliance, Cherbourg, Hamburg.

19. maja:
Mauretania, Cherbourg; Pres. Roosevelt, Cherbourg, Bremen.

20. maja:
Thuringia, Hamburg.

22. maja:
PARIS, HAVRE; SKUPNI IZLET.

25. maja:
Leviathan, Cherbourg.

26. maja:
Leviathan, Cherbourg.

26. maja:
Aquitania, Cherbourg; America, Cherbourg, Bremen.

27. maja:
Stuttgart, Cherbourg; Bremen; Deutschland, Cherbourg, Hamburg.

29. maja:
Olympic, Cherbourg.

22. junija:
MARTIA WASHINGTON, TRST; SKUPNI IZLET.

6. julija:
PRESIDENTE WILSON, TRST; DRUGI SKUPNI IZLET.

DRUGI OTROK JE NAJBOLJŠI

Angleški strokovnjak za izpopolnjevanje plemen dr. Liddeter je imel pred kratkim v Londonu originalno predavanje o otrokih. Po njegovi sodbi je najboljši otrok tisti, ki pride za uvrnim na svet, torej drugi. Če pa naj bo drugi otrok na višku v vsakem pogledu, morata biti oče in mati v pravnem starostnem razmerju. Oče ne sme biti nad 28, mati ne nad 25 let stara. Ako pa sta baš v teh letih, je najboljša. Doktor utemeljuje svojo tezo s tem, da je konstitucija staršev baš v teh letih na višku.

Drugi otrok pa je najboljši tudi radi tega, ker se starši po vzgoji prvega otroka privadijo pravični vzgoji. Drugemu otroku ne posvečajo ne preveč, pa tudi ne premalo pozornosti. Ker ga ne razvajajo, pa tudi ne zanemarijajo, je njegova vzgoja srednja, in to je baš ona posebnost, ki postavlja drugega otroka v življenju na posebno srečno mesto.

NAPRODAJ FARMA

119 akrov, 50 čistih, ostali gozd in pašniki, 2 milje od mesta, postaje in šole, 5 sob hiša, zidana klet, belik hlev, dobra voda, živina, konji, kokosi, vozovi, Ford truck in orodje, prodam radi gospodarjeve smrti po nizki ceni. Mrs. A. Pirnat, R. R. 1, Millston, Wis. (2x 10.12)

NAZNANILO.

Rojakom naznanjamo, da je postal naš zastopnik za Cleveland in okolice

Mr. LOUIS RUDMAN, ki je v Indianapolis, Ind., zastopal naš list nad dvajset let. Pred kratkim si je ustanovil stalno bivališče v Clevelandu ter nam sporočil, da namerava tudi v Clevelandu vršiti isto delo za naš list, ki ga je tako uspešno vršil v Indianapolisu.

Mr. Rudman je mož poštenjak od nog do glave ter mu v vseh ozirih lahko zaupate. Pravico ima pobirati naročnino za naš list, sprejemati denar za oglase in naročila za knjige, ki jih ima Glas Naroda v zalogi.

Rojakom ga toplo priporočamo ter želimo, da mu gredo na roko Uprava "Glasa Naroda".

Kako se potuje v stari kraj in nazaj v Ameriko.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj, je potrebno, da je natančno poznan o potnih listih, priložni in drugih stvareh.

Pojasnili, ki Vam jih zamoremo dati vseh naše dolgoletne izkušnje Vam bodo gotovo v korist; tudi priporočamo vedno le prvovrstne parnike, ki imajo kabine tudi v III. razredu.

Glasom nove naseljske postave ki je stopila v veljavo s 1. julijem, 1924 zamorejo tudi nedavljani dobiti dovoljenje ostati v domovini eno leto in ako potremo tudi deli; tozadevna dovoljenja izdaja generalni naseljski komisar v Washington, D. C. Prošnjo za tako dovoljenje se lahko napravi tudi v New Yorku pred odpotovanjem, ter se pošlje prošil v stari kraj glasom najnovejše odredbe.

Kako dobiti svojce iz starega kraja.

Kdor želi dobiti sorodnike, ali svojce iz starega kraja, naj nam pošlje po pošto. Iz Jugoslavije bo pripuščeni v prihodnjih treh letih, od 1. julija 1924 naprej vsako leto po 671 priseljencev.

Ameriški državljani pa zamorejo dobiti sm žene in otroke do 18. leta brez, da bi bili steli v kvoto. Starši in otroci od 18. do 21. leta ameriških državljanov pa imajo prednost v kvoti. Pišite po pošto.

Prodajamo vozne liste za vse proge; tudi preko Trsta zamorejo Jugoslovani selaj potovati.

FRANK SAKSER
STATE BANK
82 CORTLANDT ST., NEW YORK

Prav vsakdo -

kdor kaj išče; kdor kaj ponuja; kdor kaj kupuje; kdor kaj prodaja; prav vsakdo priznava, da imajo čudovit uspeh —

MALI OGLASI

v "Glas Naroda".

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDRUŽENIH DRŽAVAH

Pozor rojaki!

V zalogi imamo

SVETO PISMO

(stare in nove zaveze)

Knjiga je krasno trdo vezana ter stane \$3.00.

Slovenic Publishing Company

82 Cortlandt Street

New York, N. Y.